

ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางอุคมศิลป์ ศรีสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

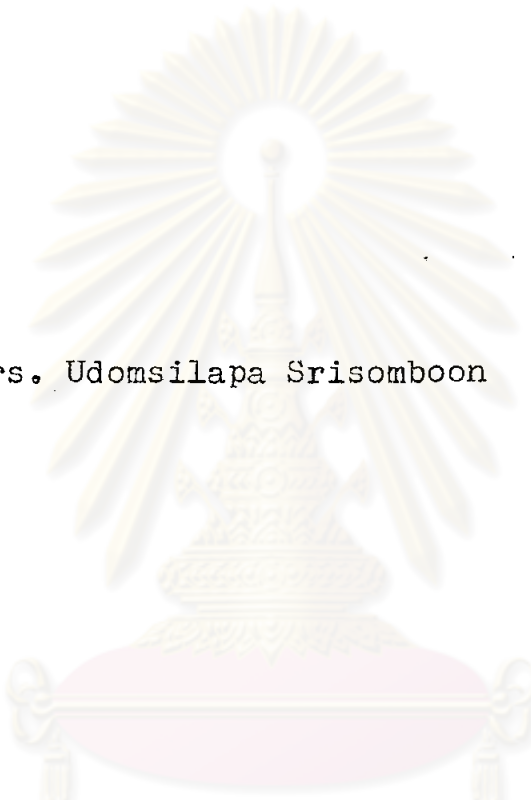
พ.ศ. 2522

008289

± 1531408X

PROBLEMS OF THE SCHOOL LUNCH PROGRAM IN
ELEMENTARY SCHOOLS, BANGKOK METROPOLIS. .

Mrs. Udomsilapa Srisomboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดย

นาง อุกมศิลป์ ศรีสมบูรณ์

แผนกวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผุ้ช่วยศาสตราจารย์รุจิระ สุวรรณไพบลย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาตรีปริญญาโท

..... *อุกมศิลป์ ศรีสมบูรณ์* ..... คณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ อุกมศิลป์ ศรีสมบูรณ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *สุเทพ อมรวิวัฒน์* ..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

..... *ดร. สุทธิชัย หยุ่ง* ..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิระ สุวรรณไพบลย์)

..... *ดร. ประคอง สุทธิสาร* ..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธิสาร)

..... *ดร. นอมศรี แดงหาญ* ..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นอมศรี แดงหาญ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
ชื่อ นิสิต	สังกัด กรุงเทพมหานคร
อาจารย์ที่ปรึกษา	นาง อคมศิลป์ ศรีสมบรรณ
แผนกวิชา	มนุษยศาสตร์ อาจารย์ บัญจวิระ สุปกรณ์ไพบูลย์
ปีการศึกษา	ประถมศึกษา
	2521

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้าง เครื่องมือประกอบการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เรื่องการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 2 ชุด นำไปสอบถามผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่จัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน 1 ชุดจำนวน 62 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ได้จัดโครงการอาหารกลางวัน 1 ชุด จำนวน 36 คน จากโรงเรียน 98 โรงเรียนซึ่งอยู่ในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครทั้ง 24 เขตควยตนเอง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังจากนั้นจึงสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับปรากฏว่าโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีนักเรียนมากจนในโรงเรียนมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้อ่อนจนค่าโรงเรียนยังขาดความพร้อมในเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพราะมีปัญหามากในเรื่องการขาดบุคลากรที่จะเป็นแรงงานในการจัดทำ มีอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาหารไม่เพียงพอ เงินที่จะใช้เป็นทุนในการทำมีน้อย ขาดแคลนสถานที่โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีโรงอาหารมีเพียงร้อยละ 46.94 เท่านั้น ยังมีผู้บริหารโรงเรียนอีกร้อยละ 13.27 ที่ยังไม่เห็นด้วยกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และต้องการให้สำนักงานศึกษาหาทางเพิ่มงบประมาณในการเริ่มจัดทำโครงการอาหารกลางวัน รวมทั้งให้มีการเพิ่มหรือจัดสรรอัตราค่าจ้างครูใหม่อย่างเพียงพอ เพื่อให้โรงเรียนจะได้นำเงินมาใช้ในการจัดโครงการอาหารกลางวันได้ โดยไม่เป็นภาระกับโรงเรียนมากเกินไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Problems of the School Lunch Program
    in Elementary Schools, Bangkok Metropolis.
Name   Mrs. Udomsilapa Srisomboon
Thesis Advisor   Assistant Professor Ruchira Supornpaibul
Department   Elementary Education
Academic Year   1978

ABSTRACT

Purposes:

The purpose of this research were to study the problems of the school lunch program in Elementary Schools, Bangkok Metropolis and survey the opinions and the proposal of the Bangkok Metropolis Elementary School headmasters on the managing of school lunch program.

Procedure:

The instrument used in collecting data were two sets of questionnaires. One set of those questionnaires was sent to the 62 headmasters of the school which school lunch program operated. The other set of questionnaires was sent to 36 headmasters of the school without school lunch program. These 98 headmasters of 98 Bangkok Metropolis Elementary Schools out of 24 areas were sample. The data collected was analyzed by

using percentage, mean; and standard deviation, and then summerization, proposal were done afterward.

Results:

The results of this research were as follow (1) The majority of Bangkok Metropolis Elementary Schools had large quantity of pupils from low economic, background. (2) Bangkok Metropolis Elementary Schools were not ready to offer school lunch program. The finding problems were lacking of personnel, appliance, budget and building. There were only 46.94 percents of school that had own canteen. The school headmasters who did not agree with the school lunch program was 13.27 percents. They wanted more budget and personnel from the Bureau of Education in offering school lunch program.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกิกรรพระกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร นี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจาก ศาสตราจารย์สมน อมรวิวัฒน์ และ
เกิดจากความสนใจของผู้วิจัยเองซึ่งตระหนักว่า อาหารกลางวันมีความสำคัญต่อสุขภาพ
ร่างกายของคนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาในกรุงเทพ-
มหานคร ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ขาด-
แคลนอาหารกลางวัน หรือบางคนอาจจะไม่มีทั้งอาหารเช้าและอาหารกลางวัน อันมีผล
ทำให้นักเรียนมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ เป็นโรคขาดสารอาหาร เจ็บป่วยบ่อย และไม่สามารถ
เก็บโตเป็นพลเมืองที่แข็งแรง มีคุณภาพ และเป็นกำลังที่ดีในการช่วยพัฒนาประเทศให้
เจริญก้าวหน้าไปในอนาคต

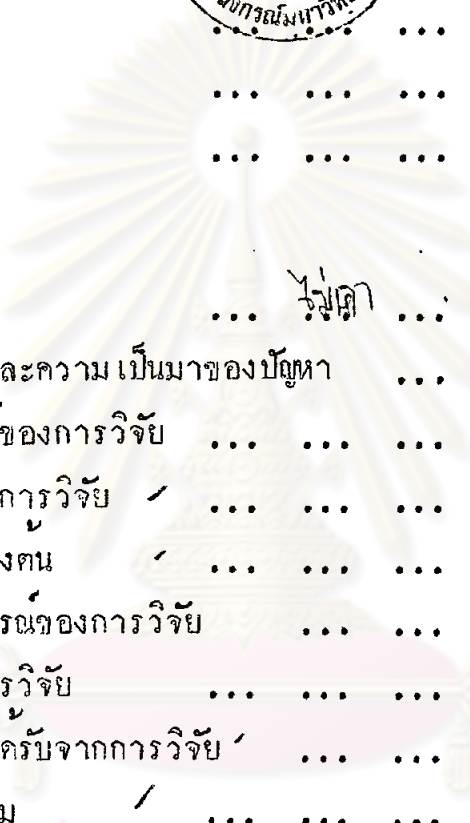
ตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ สุพรรณไพบลย์
และอาจารย์ ดร.นอมศรี แดงหาญ ไกรธนาแนะนำช่วยเหลือ และสนับสนุนอย่างดียิ่ง
นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
หัวหน้ากองโรงเรียน คุณวิเชียร หล่อเหลียง หัวหน้างานประถมศึกษา คุณสุพรรณดี คุณยพวรรณ
งานวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร คุณพนอม จาวรกิจ ศึกษาธิการ เขตบาง
ขุนเทียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทุกท่าน อาจารย์วรรณ พรประยูทธ
และอาจารย์ยอดยิ่ง ศึกษบุตร์ ฝ่ายวัดผล โรงเรียนประถมบางแค รวมทั้งคุณพนัส ศรีสมบูรณ์
ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา จนกระทั่งการวิจัยได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ
ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อคุณศิลป์ ศรีสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฌ
บทที่	
1. บทนำ	1
· ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	(1)
· วัตถุประสงค์ของการวิจัย	15
· ขอบเขตของการวิจัย	15
· ขอบเขตของเบื้องต้น	17
· ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	19
· วิธีดำเนินการวิจัย	20
· ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	22
· คำจำกัดความ	(22)
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
· ความสำคัญของการกินอาหาร	25
· ความสำคัญของอาหารที่มีต่อสุขภาพและอนามัย	(32) ✓
· ความสำคัญของอาหารกับสุขภาพของนักเรียน	(35)
· ความหมายและความเป็นมาของการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	(42)
· ความมุ่งหมายในการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	(53) ✓
· หลักการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	(59)
· ประเภทของการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	(60)
· การจัดและการดำเนินการจัดการอาหารกลางวันในโรงเรียน	(63) ✓

	การเงินในการจัดเลี้ยงอาหารกลางวัน	68
	ขอควรงสัง เกตสำหรับการจัดหำอาหารกลางวันในโรงเรียน	69
	ขอเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดหำอาหารกลางวันในโรงเรียน	71 ✓
	ประโยชน์ของการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	73 ✓
	การวัดและประเมินผลการจัดอาหารกลางวัน	75 ✓
	การดำเนินงานคานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษาสังักัดกรุง เทพมหานคร	79
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	
	การศึกษาปัญหาและสำรวจข้อมูล	85
	การสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
	ตัวอย่างประชากร	88
	การ เก็บรวบรวมข้อมูล	92
	การวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	การวิเคราะห์ข้อมูล	95
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
5.	สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย	130
	ขอเสนอแนะ	138
	บรรณานุกรม	142
	ภาคผนวก	146
	ประวัติการศึกษา	178

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. แสดงที่ตั้งของโรงเรียน	90
2. แสดงเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินของโรงเรียน	90
3. แสดงเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ...	91
4. แสดงอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	96
5. แสดงรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน	96
6. แสดงการนับถือศาสนาของนักเรียนและผู้ปกครอง	97
7. แหล่งที่ให้ไฟฟ้าและแสงสว่างในโรงเรียน	97
8. แหล่งนำค่าน้ำใช้ในโรงเรียน	98
9. แสดงวิธีที่ได้นำน้ำใช้ในโรงเรียน	99
10. แสดงความพอเพียงของนำค่าน้ำใช้ในโรงเรียน	99
11. แสดงจำนวนนักเรียนยากจนในโรงเรียน	101
12. แสดงจำนวนเงินที่นักเรียนนำมาเพื่อซื้ออาหารกลางวัน ...	101
13. แสดงราคาอาหารกลางวันที่กำหนดในโรงเรียน	102
14. แสดงการช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีอาหารกลางวันในโรงเรียน	103
15. โรงอาหารและห้องอาหารของโรงเรียน	104
16. สภาพของโรงอาหารหรือห้องอาหาร	105
17. แสดงการใช้ประโยชน์โรงอาหารหรือห้องอาหารในสถานอื่น ...	106
18. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาหารในโรงเรียน	106
19. แสดงครุที่มีวิถีทางอาหารและโภชนาการในโรงเรียน	107
20. บริเวณที่ใช่ เป็นที่สำหรับ เพาะปลูก	108
21. อุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถจัดการ เกษตรทฤษฎี เลี้ยงสัตว์	108

ตารางที่

ฉ

หน้า

22.	การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน	109
23.	การรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน	110
24.	ชนิดของอาหารประเภทนมที่โรงเรียนขาย	110
25.	เงินทุนในการจัดทำอาหารกลางวันของโรงเรียน	111
26.	วิธีการดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	112
27.	ผลการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	113
28.	ความต้องการของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวัน	114
29.	การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน	115
30.	การรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน	116
31.	ลักษณะของนชายอาหารในโรงเรียน	116
32.	ผลประโยชน์ที่ได้จากบุคคลภายนอกที่เข้ามาขายอาหารในโรงเรียน	117
33.	ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน	118
34.	ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย